

17 Žák spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy

Konkretizace očekávaného výstupu

- Osvojuje si význam a funkci spojek a spojovacích výrazů.
- Učí se používat spojky dle významu a dle potřeb vyjádření a formulovat složitější souvětí (prozatím bez znalosti syntaktických vztahů).

Úlohy a dílčí realizace očekávaného výstupu

II. ročník*

Učebnice	Pracovní sešit	Téma – Učivo	Popis
11	11	Věty, uspořádání vět	Opakuje si základní formální vlastnosti větného celku. Procvičuje dovednost utvořit jednoduchou větu se správným slovosledem. Tvoří věty s danými slovy, procvičuje tvorbu vět se správnou skladbou slov a spojovacích výrazů.
13, 15		Druhy vět	Aplikuje znalosti o formálních znacích vět, doplňuje interpunkční znaménka dle druhu věty atp.
70	70	Spojky	Seznamuje se s funkcí spojek. Vyhledává spojky v textu, určuje, jestli spojují slova či věty, doplňuje do vět vhodné spojky.

III. ročník

Učebnice	Pracovní sešit	Téma – Učivo	Popis
14–15		Větné celky, věty jednoduché, souvětí	Seznamuje se s rozdílem mezi jednoduchou větou a souvětím, učí se různými prostředky identifikovat jednoduché věty v rámci větného celku, počítat je. Osvojuje si základní pravopisná pravidla pro čárky mezi větami.
17		Tvoříme rozvitou větu	Seznamuje se s principy rozvíjení věty dourčováním vlastností činitele a okolností děje, který věta popisuje. Využívá otázek: Kdo?, Co?, Jak?, Kdy?
55	55	Spojky	Vyhledává spojky, určuje, jestli spojují slova, či věty. Třídí slova v řadách na jednotlivé slovní druhy (řádek 3 = spojky). Tvoří souvětí s využitím nabídnutých spojek. Upevňuje si pochopení významových vztahů, které spojky mezi větami reprezentují.

* Je zřejmé, že uvědomělá realizace OV 17 je možná teprve od 2. ročníku. Příběhový Slabikář pro 1. ročník však již od počátku využívá souvislé texty s přirozenou větnou stavbou. Děti si ji (a s ní i užívání spojovacích výrazů mezi slovy a větami) intuitivně osvojují již se základy primárního čtení.

72–74		O větě a větách	Opakuje si vědomosti o větných celcích. Rozhoduje, která z daných vět je věta jednoduchá a která souvětí. Uspořádává aktivně slova vhodným způsobem do vět. Nově se učí vytvořit schéma počtu a pořadí vět spojených do souvětí spojovacím výrazem. Informace o nejzákladnějších syntaktických (skladebných) vlastnostech češtiny se zde shrnují.
75	Interpunkční znaménka		Opakuje si a fixuje repertoár znamének a jejich funkci ve větě jednoduché i v souvětí.

Procvičujeme češtinu II	Téma – Učivo	Popis
9 cv. 17a, 19b	Spojky	Doplňuje vhodné spojky, vypisuje z hádanky dané druhy slov.
25–28	O větě a větách	Rozlišuje věty jednoduché a souvětí, tvoří z dvojic vět souvětí za pomoci vhodných spojek, tvoří věty a spojuje je danými spojkami, upravuje věty tak, aby byly rozvitě, vypisuje spojky z textu.

Utváření klíčových kompetencí

Znalosti o spojkách žák uplatňuje nejprve při spojování slov a později při spojování vět. Tvoří jednodušší souvětí za použití vhodných spojek a jiných spojovacích výrazů. Učí se chápat spojku jako signál významového vztahu mezi větami ve větném celku.

Žák používá různé spojovací výrazy, učí se vnímat pestrost prostředků jazyka. Osvojuje si při tom obecně užívané termíny (věta, souvětí, spojka atd.). Pracuje s textem, ale tvoří i souvislý mluvený projev. Učí se používat různorodé prostředky jazyka, chápe jejich význam a možnosti použití. Prací s různými druhy textu, mluvními cvičeními i souvislým vypravováním tak upevňuje **komunikativní klíčové kompetence**, neboť schopnost budovat výpověď z menších větných a nevětných celků patří k podmínkám schopnosti sebevyjádření vůbec.

Postupným osvojováním pravidel jazyka jako prostředku ke komunikaci napomáhá svému celoživotnímu vzdělávání, čímž dlouhodobě podporuje **kompetence k učení**.

Mezioborové souvislosti

OV 17 je prostředkem k realizaci všech výstupů vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, které vedou k vypěstování dovednosti kultivovaného a funkčního mluveného projevu. Jsou to bezpochyby: **OV 7** [*na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev*], **OV 10** [*píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení*], **OV 11** [*seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh*], **OV 23** [*pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností*].

Naopak platí, že vzhledem k specifčnosti jazykového vzdělávání je v ostatních vzdělávacích oblastech jen minimum příležitostí, kdy jejich výstupy podporují docílení schopnosti spojovat věty. Přitom však tyto oblasti představují možnost jazykovou vybavenost žáků aplikovat, prověřovat a cvičit v rámci vlastních cílů.